

Eksamensveiledning

- om vurdering av eksamensbesvarelser

LOKALT GITT SKRIFTLIG EKSAMEN

HES2001 – Helsefremmende arbeid

Sist redigert 22/02/19. Gjelder fra eksamen 2019.

Eksamensveiledning for lokalt gitt skriftlig eksamen i fylkeskommunenes landssamarbeid (Vigo IKS)

Denne eksamensveiledningen gir informasjon om lokalt gitt skriftlig eksamen i landssamarbeidet, og hvordan eksamen skal vurderes. Veiledningen er for skoler, elever, privatister, lærere og foresatte. Sensorene skal bruke veiledningen som en felles referanseramme for sitt sensurarbeid.

1. Eksamensordning

Eksamenslengde: 4 timer

2. Hjelpemidler

Alle hjelpemidler er tillatt, bortsett fra åpent internett og andre verktøy som kan brukes til kommunikasjon. Hver fylkeskommune har publisert liste over tillatte nettbaserte hjelpemidler (nettressurser) som er tilgjengelig på eksamensdagen.

Noen fag avviker fra denne regelen ved at det er restriksjoner på bruk av hjelpemidler, eller at det er spesielle hjelpemidler som kreves for å løse eksamensoppgaven. Listen viser fag som avviker:

<http://www.vigoiks.no/eksamen/hjelpemidler-til-eksamen>

Eksamensoppgaver hvor det ikke er krav om spesielle hjelpemidler skal være utformet på en slik måte at det ikke er nødvendig å ha tilgang til internett eller hjelpemidler for å kunne besvare oppgavene. Det er kandidatens egen kompetanse i faget som skal prøves på eksamen.

Med utgangspunkt i eksamensordningen for faget må kandidaten selv velge hensiktsmessige hjelpemidler for å løse oppgavene. Eksempler på hjelpemidler kan være: datamaskin med filer og digitale verktøy, kalkulator, lærebok, tidligere eksamensoppgaver, notater, eksamensveiledning, utskrifter fra Internett og formelbok. Alle digitale verktøy som kandidaten vil bruke, må være installert på datamaskinen før eksamen.

3. Kommunikasjon med andre under eksamen

Det er ikke lov å kommunisere med andre under eksamen, hverken skriftlig eller muntlig.

4. Eksamensoppgaven

Eksamensoppgavene lages med utgangspunkt i læreplanens kompetansemål. De fem grunnleggende ferdighetene er en del av kompetansemålene:

- å kunne uttrykke seg muntlig (gjelder ikke på skriftlig eksamen)
- å kunne uttrykke seg skriftlig
- å kunne lese
- å kunne regne
- å kunne bruke digitale hjelpemidler

Oppgavesettet er bygd opp slik at besvarelsen skal gi grunnlag for å vurdere kandidatens individuelle kompetanse. Samlet sett kan eksamen inneholde oppgaver fra alle hovedområdene i læreplanen, men ikke nødvendigvis fra alle kompetansemålene. De fleste eksamener har alle hjelpemidler tillatt. Eksamensoppgaven bør være en åpen oppgave (case), og må utformes på en slik måte at svarene ikke kan leses direkte ut av en lærebok eller andre hjelpemidler.

Når kandidaten velger å bruke erfaringer fra egen praksis, er det viktig at hun/han beskriver klart hvilke valg som tas og de forutsetningene det arbeides ut i fra. Det er viktig å besvare det oppgaven spør om for å vise fagkompetansen sin.

Tidligere eksamensoppgaver finner du på www.vigoiks.no

5. Bruk av kilder

Hvis kandidaten bruker kilder i besvarelsen, skal disse oppgis på en slik måte at leseren kan finne fram til dem. Kandidaten skal oppgi forfatter og fullstendig tittel på lærebøker, artikler eller annen litteratur. Hvis kandidaten velger å bruke utskrift eller sitat fra nettsider, skal han/hun oppgi nøyaktig nettadresse og nedlastingsdato. Eksamensoppgavene har ikke alltid krav om bruk av kilder (tekst som er hentet fra bøker, Internett etc.), og kandidaten kan vise svært høy kompetanse til eksamen uten å bruke kilder i besvarelsen. I besvarelsen skal kandidaten vise sin egen kompetanse, med eller uten bruk av kilder.

6. Vurdering av eksamensbesvarelser og karakterbeskrivelser

Fylkeskommunene har ansvar for å sensurere besvarelsene. Spørsmål om gjennomføring og sensur av eksamen rettes til den enkelte fylkeskommune.

Forskrift til opplæringsloven §§ 3-4 og 4-4 har generelle karakterbeskrivelser for grunnopplæringen:

Karakteren 6 uttrykker at eleven har fremragende kompetanse i faget.

Karakteren 5 uttrykker at eleven har meget god kompetanse i faget.

Karakteren 4 uttrykker at eleven har god kompetanse i faget.

Karakteren 3 uttrykker at eleven har nokså god kompetanse i faget.

Karakteren 2 uttrykker at eleven har lav kompetanse i faget.

Karakteren 1 uttrykker at eleven har svært lav kompetanse i faget.

Karakterene 2-6 betyr at faget er bestått.

Kjennetegn på kompetanse

Hovedområde	Karakteren 5-6 Kandidaten viser fremragende eller meget god kompetanse i faget	Karakteren 3-4 Kandidaten viser god eller nokså god kompetanse i faget	Karakteren 2 Kandidaten viser lav kompetanse i faget
<i>Mål for opplæringen er at kandidaten skal kunne:</i>			
Gjøre rede for individuelle og miljømessige faktorer som kan påvirke den psykiske og fysiske helsen	Viser helhetlig forståelse av individuelle og miljømessige faktorer som påvirker den psykiske og fysiske helsen og gjør rede for sammenhengene	Gir eksempler på og beskriver faktorer som påvirker helse, ser sammenhengen mellom faktorene og helse Forklarer sammenhengen mellom helse og forurensing, natur, bolig, arbeid, sosialt nettverk, miljø, sykdom og personlige individuelle ulikheter	Definerer begrepene: individuelle, miljømessige faktorer, psykisk og fysisk helse Gjengir individuelle faktorer som påvirker helsa og gir eksempler på dette
Drøfte sammenhenger mellom helse, levevaner, fysisk aktivitet og kosthold	Drøfter konsekvensene av dårlige levevaner og kommer med begrunnende forslag på livsstilsendringer Ser disse konsekvensene også i et samfunnsmessig perspektiv	Gir eksempler på og ser sammenhengen mellom helse, levevaner, fysisk aktivitet, rusavhengighet og kosthold Foreslår tiltak på hvordan du kan forbedre helsen og	Definerer begrepene; helse, levevaner, fysisk aktivitet, kosthold, livsstilssykdommer og rusavhengighet. Beskriver grunnleggende anatomi i forhold til livsstilssykdommene,

	Gir eksempler på sammenheng mellom helse og levemåte	minske risikoen for livsstilssykdommer	diabetes, hjerte-kar-lidelser, belastningslidelser
Forklare hvordan fordøyelsessystemet og immunforsvaret fungerer og gi eksempler på psykiske og fysiske faktorer som påvirker dem	Forklarer med eksempler hvordan immunforsvaret og fordøyelsen påvirkes av psykiske og fysiske faktorer Forteller hva som skjer i kroppen ved autoimmun sykdom	Forklarer hvordan fordøyelsen fungerer Forklarer hvordan antibiotika påvirker fordøyelsen Ser sammenheng mellom fordøyelsen og immunforsvaret Forklarer hva som skjer i det indre og ytre immunforsvar når det blir angrepet og viser til eksempler Vet forskjellen på medfødt og tillært immunforsvar	Lister opp hvordan fordøyelsessystemet er bygd opp og hva som er oppgaven til fordøyelsessystemet Lister opp hva det vil si å spise sunt Lister opp hva som påvirker fordøyelsen Forklarer hva immunforsvaret består av og kan gi eksempler på hva som kan styrke og svekke immunforsvaret Forklarer hva en vaksine er
Beskrive symptom og allmenntilstand ved infeksjoner, forgiftninger og allergiske reaksjoner	Forklarer hva en infeksjon er og gir 2 eksempler på vanlige infeksjoner	Beskriver symptomer på de vanligste infeksjonene og forklarer tiltakene Kjenner til hvordan forgiftninger og allergisk	Ser sammenhengen mellom immunforsvar og infeksjoner

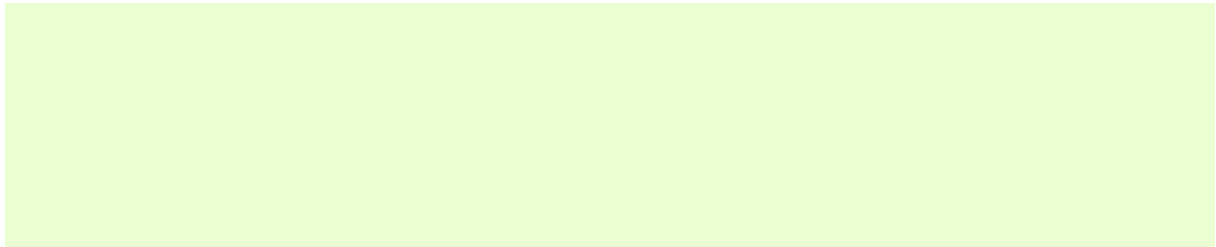
og gi eksempler på aktuelle tiltak	Forklarer hva allmenstilstand er Beskriver symptomer på infeksjon Gir eksempler på tiltak ved infeksjoner Lister opp symptomer ved forgiftninger og allergisk sjokk Lister opp hva som skal gjøres ved allergisk sjokk og forgiftninger Vet hva giftinformasjonssentralen kan bistå med	reaksjon oppstår og nevner tiltak Forklarer symptomene ved allergi, forgiftninger og allergisk sjokk Forteller hva du vil se etter når du observerer allmenntilstand	Beskriver tiltakene ved infeksjoner, forgiftning og allergisk sjokk
Gjør rede for bruksområde og de vanligste bivirkningene for de mest brukte reseptfrie legemidlene	Gjør rede for de mest vanlige reseptfrie legemidler, bruksområder og bivirkninger Forklarer forskjellen på systemisk og lokal virkning	Har oversikt over de vanligste reseptfrie legemidler og hvilke bivirkninger de har Forklarer hva interaksjon er Har kunnskap om alle ulike legemiddelformer	Definerer hva et legemiddel er og hva en bivirkning er Gir eksempler på 3 vanlige reseptfrie legemidler og vet bruksområde og hvilke bivirkninger de har

		Kjenner til ulike bruksområder for legemidler	Lister opp 3 ulike legemiddelformer Forklarer forskjellen på virkestoff og preparatnavn
Forklare hvorfor det er viktig å følge den behandlingen som blir foreskrevet	Viser sammenhengen mellom behandling og riktig bruk, og misbruk av legemidler Forklarer hvilke konsekvenser feilbruk kan medføre Forklarer hvordan man anvender legemidler og hvordan og hvorfor man bør følge foreskrevet behandling	Forstår hvordan man kan unngå feilbruk av legemidler Kjenner til eksempler av feilbruk Viser forståelse for doseringsveiledning og kan følge denne Forklarer årsaker til feilbruk og misbruk, og foreslår tiltak som kan hindre dette	Definerer hva feilbruk og misbruk er Lister opp årsaker til feilbruk Kjenner til pasientens eget ansvar ved bruk av legemidler. Kjenner til pasientens rett på informasjon om bruk av legemidler Kan forklare en doseveiledning
Gjør rede for hva god hygiene har å si for å forebygge sykdom og hindre smitte, og demonstrere relevante hygienetiltak	Gjør rede for aktuelle hygieniske tiltak på arbeidsplassen både i et samfunnsperspektiv og for pasienter/kunder	Begrunner hvorfor aktuelle hygienetiltak er viktige på en arbeidsplass Kjenner til de vanligste mikroorganismer og forklarer smittevei og hvordan du bryter smitteveien	Definerer begrepene hygiene, mikroorganismer og smitteforebygging Kan forklare smittekjeden

	Drøfter hva samfunnet gjør for å forebygge smittsomme sykdommer Forklarer desinfeksjon og steriliseringsmetoder og vet forskjellen	Kjenner til desinfeksjon og steriliseringsmetoder Utfører og forklarer håndvask og hånddesinfeksjon og forklarer forskjellen	Vet forskjellen på håndvask og hånddesinfeksjon Kjenner til og kan utføre enkle hygienetiltak som håndhygiene, flekkdesinfeksjon og bruk av beskyttelsesutstyr Kjenner til forskjell på desinfeksjon og sterilisering Kjenner til 2 vanlige mikroorganismer og vet smittevei og hvordan du kan bryte smittekjeden
Forklare hovedprinsippene for helse, miljø og sikkerhet og gi eksempler på hvilke konsekvenser de har i yrkesutøvelsen	Forklarer konsekvenser av HMS-arbeid i et samfunnsmessig perspektiv. Bruker gjeldene lover og forskrifter når det gjelder HMS	Forklarer konsekvenser om HMS ikke hadde blitt gjennomført Forklarer hensikten med en HMS-prosedyre, f.eks. produktdatablad, prosedyreperm Forklarer hva AML sier om internkontroll,	Forklarer begrepet: helse, miljø, sikkerhet (HMS) Forteller i hvilken lov og forskrift man finner krav om HMS Gir eksempler på områder som gjelder for HMS

		verneombudstjenesten, rettigheter og plikter til arbeidstager og arbeidsgiver når det gjelder HMS	Beskriver hva internkontroll innebærer
Forklare og vise sammenhenger mellom ergonomi og helse	Forklarer og viser sammenhengen mellom ergonomi og helse og setter dette i et samfunnsmessig perspektiv Forklarer faktorer på arbeidsplasser som gir belastningsskader	Gir forslag til hvordan ergonomi skal brukes for å unngå belastningsskader Forklarer hva som skjer i muskler og skjelett ved belastningsskader Forklarer og viser forskjellen på forflytningsteknikk og løfteteknikk Lister opp hjelpemidler som brukes på ulike arbeidsplasser	Definerer begrepene ergonomi og belastningsskader Gir eksempler på sammenheng mellom ergonomi og helse Lister opp tiltak som forebygger belastningsskader Lister opp sammenheng mellom ergonomi og arbeidsstillinger Forklarer hvordan du kan utnytte bevegelsesmønsteret for å forebygge belastningsskader
Diskutere hvordan utformingen av lokale og service kan påvirke velværet til folk	Drøfter betydningen av service og lokalets utforming for menneskets velvære	Forklarer sammenheng mellom kjerne- og periferiservice og velvære til mennesker	Forklarer hva god service innebærer i helsevesenet

		Kjenner til lover og forskrifter som styrer utformingen av lokaler	Kjenner til prinsippene for kjerne- og periferservice Gir eksempler på hvordan god eller dårlig service påvirker pasienter/kunder Forklarer hva en serviceerklæring innebærer
--	--	---	--

www.vigoiks.no/eksamen